

February-March 2025, Volume 19, Issue 6

The Model of the Effect of Attachment on Marital Quality with the Mediation of Relationship Sabotage

Rahele Sadeghi¹, Ahmadrza Kiani Chalmardi^{2*}, Ali Rezaei Sharif³,
Esmaeil Sadri Damirchi³

1- PhD Student, Counseling Group, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Mohaghegh Ardabili University, Ardabil, Iran.

2- Associate professor, Counseling Group, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Mohaghegh Ardabili University, Ardabil, Iran.

3- Professor, Counseling Group, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Mohaghegh Ardabili University, Ardabil, Iran.

Corresponding Author: Ahmadrza Kiani, Associate Professor, Counseling Group, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Mohaghegh Ardabili University, Ardabil, Iran.

Email: ahmadrza_kiani@yahoo.com

Received: 2024/11/22

Accepted: 2025/01/6

Abstract

Introduction: This study aimed to develop a model exploring the role of anxious attachment and avoidant attachment in marital relationship quality, with the mediating effect of relationship sabotage among married individuals.

Methods: This descriptive-correlational study employed Structural Equation Modeling (SEM). The statistical population included married individuals residing in Tehran during autumn 2023. A total of 420 participants were convenience sampling method from four psychology centers. To collect information from Relational-connectivity scale (RCS, Galovan et al., 2022), relationship sabotage scale (RSS, Peel & Caltabiano) and Experience in Close Relationship- Relationship structures (ECR-RS, Fraley et al., 2011) were used. Data were analyzed using Pearson correlation coefficient and SEM through SPSS-26 and AMOS-24 software.

Results: The findings indicated a good model fit and demonstrated significant relationships between avoidant attachment, anxious attachment, defensiveness, and lack of relationship skills with marital relationship quality ($P < 0.01$). Significant associations were observed between avoidant and anxious attachment with defensiveness and lack of relationship skills ($P < 0.01$). Furthermore, defensiveness and lack of relationship skills were identified as mediators in the relationship between insecure attachment and relationship quality.

Conclusions: These findings suggest that insecure attachment styles play a critical role in marital relationship quality. Addressing these attachment styles is essential for improving marital interactions and resolving conflicts. Moreover, avoidant and anxious attachment tendencies may exacerbate relationship sabotage, thereby reducing relationship quality.

Keywords: Married individuals, Avoidant attachment, Anxious attachment, Relationship sabotage, Relationship quality.

مدل تأثیر دل‌بستگی بر کیفیت رابطه زوجی با میانجی‌گری کارشکنی در رابطه

راحله صادقی^۱، احمدرضا کیانی^{۲*}، علی رضایی شریف^۳، اسماعیل صدری دمیرچی^۳

۱- دانشجوی دکتری مشاوره، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.
۲- دانشیار، گروه مشاوره، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.
۳- استاد، گروه مشاوره، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

نویسنده مسئول: احمدرضا کیانی، دانشیار، گروه مشاوره، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.
ایمیل: Ahmadreza_kiani@yahoo.com

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۰/۱۷

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۹/۲

چکیده

مقدمه: پژوهش حاضر با هدف تعیین مدل نقش دل‌بستگی اضطرابی و دل‌بستگی اجتنابی در کیفیت رابطه زوجی با میانجی‌گری کارشکنی در رابطه در افراد متأهل انجام شد.

روش کار: روش پژوهش حاضر توصیفی-همبستگی از نوع مدل‌یابی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری پژوهش حاضر متشکل از افراد متأهل شهر تهران در پاییز سال ۱۴۰۲ بود که از بین آن‌ها ۴۲۰ نفر از چهار مرکز روان‌شناسی به صورت در دسترس در این پژوهش شرکت کردند. به منظور گردآوری اطلاعات از پرسش‌نامه‌های کیفیت رابطه زوجی (RC-S)، گالون و همکاران، (۲۰۲۲)، کارشکنی در رابطه (SDB)، پیل و کالتایانو، (۲۰۲۱) و تجارب روابط نزدیک-ساختارهای رابطه (ECR-RS)، فریلی و همکاران، (۲۰۱۱) بودند. داده‌ها با استفاده از آزمون ضریب پیرسون و مدل‌سازی معادلات ساختاری با نرم‌افزارهای SPSS-26 و AMOS-24 تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: نتایج حاکی از برازش مناسب مدل بود و نشان داد که بین دل‌بستگی اجتنابی، دل‌بستگی اضطرابی، رفتارهای دفاعی و مهارت‌های ارتباطی به ترتیب با میزان کیفیت رابطه زوجی رابطه معنادار وجود دارد ($P < 0.01$). بین دل‌بستگی اجتنابی و دل‌بستگی اضطرابی با میزان رفتارهای دفاعی و با میزان عدم مهارت‌های ارتباطی رابطه معنادار وجود دارد ($P < 0.01$). همچنین نتایج نشان داد که رفتارهای دفاعی و عدم مهارت‌های ارتباطی در رابطه دل‌بستگی ناایمن و کیفیت رابطه نقش میانجی دارد.

نتیجه‌گیری: از این یافته‌های می‌توان نتیجه گرفت که دل‌بستگی ناایمن نقش مهمی در کیفیت رابطه زوجی دارد و لزوم توجه به آن در روابط زوجین و حل تعارضات آن‌ها ضروری است. همچنین، دل‌بستگی اجتنابی و اضطرابی می‌توانند کارشکنی در رابطه را افزایش و در نتیجه کیفیت رابطه زوجی را کاهش دهند.

کلیدواژه‌ها: افراد متأهل، دل‌بستگی اجتنابی، دل‌بستگی اضطرابی، کارشکنی در رابطه، کیفیت رابطه.

مقدمه

رابطه و ازدواج یکی از مهم‌ترین مشخصه‌های زندگی بزرگسالی است (۱) و کیفیت رابطه تأثیر قدرتمندی بر شادی، سلامت روان و بهزیستی خانواده‌ها، بزرگسالان و کودکان دارد (۲). از نظر مفهومی، تعاریف گوناگونی برای کیفیت رابطه استفاده می‌شود. برخی از اصطلاحاتی که مورد استفاده قرار می‌گیرد عبارت‌اند از: شادی زناشویی،

رضایت زناشویی، ثبات زناشویی، موفقیت زناشویی، سازگاری زناشویی، دوستی و چندین اصطلاح دیگر که کیفیت رابطه را توصیف می‌کنند (۳). فقدان مفهوم‌پردازی دقیق در پژوهش‌های این حوزه و تنوع گسترده ابزارهای موجود به دلیل تفاوت دیدگاه‌ها، پژوهشگران را بر آن داشته است تا برای توسعه نظری و روش‌شناختی بیشتر تلاش کنند. گالون (Galovan) و شرام

را حله صادقی و همکاران

می‌شود. در روابط دوستانه آن‌ها، ارزیابی کیفیت دوستی مستلزم تعامل متقابل، خودافشایی و پاسخگویی از سمت هر دو طرف است (۱۲ و ۱۵). در صورتی که این افراد بتوانند در بزرگسالی مهارت‌های ارتباطی خود را بهبود بخشند امکان تشخیص واکنش‌های هیجانی به رویدادهای درونی رابطه را فراهم می‌کند و باعث می‌شود فرد با همسرش هماهنگ شود (۱۱).

بررسی متغیرهایی که به تضعیف یا بدتر شدن رابطه بینجامد می‌تواند نقش تعیین‌کننده‌ای در ثبات رابطه داشته باشد. پست (۱۶) از اصطلاح کارشکنی برای توضیح بروز رفتارهایی که ناشی از کشمکش‌های درون‌فردی و بین‌فردی است، استفاده کرد. این کشمکش‌ها احتمالاً ناشی از سبک دلبستگی نایمن است و ممکن است توضیح دهد که چگونه رفتارهای خودویرانگر منجر به انحلال رابطه می‌شود پیل (Peel) و کالتابیانو (Caltabiano) (۱۷، ۱۸) با روانشناسانی که در حوزه روابط کار می‌کنند مصاحبه کردند تا با استفاده از تجربیات افراد در روابط مفهوم کارشکنی را تجزیه و تحلیل کنند و با هدف توسعه مقیاسی در این زمینه و ایجاد شواهد تجربی به مفهوم پرداری کارشکنی با استفاده از تحلیل عاملی اکتشافی پرداختند و به سه عامل، رفتارهای دفاعی، دشواری در اعتماد کردن و عدم مهارت‌های ارتباطی دست یافتند (۱۸). روانشناسان مجموعه‌ای از رفتارها را توصیف کرده‌اند که منجر به از بین رفتن رابطه‌های عاشقانه می‌شود. این موارد شامل: حمله کردن (مثل انتقاد)، پیگیری (مثل چک کردن)، اجتناب (مثل سنگ‌اندازی کردن)، دفاعی بودن (مثل برونی‌سازی)، تحقیر کردن (مثل بی‌احترامی به شریک زندگی) و آزار و سوءاستفاده (مثل کنترل امور مالی) می‌شود که اکثر این علائم تحت عنوان رفتارهای دفاعی بهتر است در رابطه رمانتیک به‌خوبی درک شود (۱۷)؛ همسو با پژوهش‌های گاتمن (Gottman) (۱۹) در مورد انحلال ازدواج با پیش‌بینی چهار اسب‌سوار مثل انتقاد، دفاعی بودن، تحقیر و دیوار سنگی (۲۰) می‌تواند به فهم آن کمک کند. مطالعات عواملی که منجر به رفتارهای دفاعی می‌شود را ناشی از انگیزه‌هایی برای خود محافظتی، تأثیرات دلبستگی نایمن، دشواری‌هایی با عزت‌نفس و خودپنداره منفی، باورها، دیدگاه‌ها و انتظارات از رابطه و دشواری‌هایی با مسائل رابطه و تعهد برشمردند (۱۰، ۲۱، ۲۲) که می‌تواند از الگوهای دوران کودکی نشات گیرد (۲۳).

(Schramm) (۴) چارچوبی یکپارچه‌نگر را برای فهم روابط زوجین پیشنهاد می‌کند که به عنوان «مدل پیوند مستحکم در رابطه شکوفا» شناخته می‌شود. آن‌ها بر این باورند که پیامد اصلی این دیدگاه مبتنی بر رابطه، ساختاری است که آن را «پیوند رابطه محور» یا ارتباطی بسیار عمیق با روان دیگری می‌نامند (۵). همسو با دیدگاه جانسون (Johnson) (۶)، آن‌ها «پیوند رابطه محور» را به عنوان سازه‌ای چندبعدی در رابطه زوجین تعریف کرده‌اند که شامل سه عنصر اساسی، یعنی دوستی متقابل، صمیمیت و تعلق است. ازدواج صرفاً پیوند بین دو فرد نیست. پیوندهای عاطفی پیچیده‌ای را در برمی‌گیرد که ریشه در نیاز ذاتی انسان به ارتباط دارد. نظریه دلبستگی چارچوبی برای درک این ارتباطات در روابط صمیمانه مانند ازدواج فراهم می‌آورد (۸). دلبستگی به پیوند عاطفی پایداری اشاره دارد که در اوایل کودکی با مراقبان اولیه شکل می‌گیرد و توانایی‌های فرد را برای ایجاد دلبستگی‌های ایمن در طول زندگی شکل می‌دهد. بزرگسالانی که دلبستگی ایمن دارند، با تمایل به داشتن رابطه عاشقانه سالم، احترام متقابل و اعتماد مشخص می‌شوند. برعکس کسانی که در کودکی الگوهای دلبستگی نسبتاً نامطلوبی تجربه کرده‌اند، ممکن است چالش‌هایی با ایجاد صمیمیت و حفظ آن در طول زمان داشته باشند که منجر به سطوح پایین‌تری از رضایت زناشویی و کیفیت رابطه شود (۹).

دلبستگی نایمن شامل دلبستگی اضطرابی (نگرانی در مورد طرد شدن و رهاشدگی) و دلبستگی اجتنابی (ناراحتی ناشی از صمیمیت و تمایل به استقلال هیجانی) معمولاً با پیامدهای رابطه منفی مانند رضایت عمومی کمتر، ارتباط، حمایت و تعامل مخرب بالاتر و تعارض مرتبط است (۱۰). به‌طور کلی، این افراد احتمالاً نمی‌توانند سبک‌های ارتباطی باز، صادقانه و اطمینان‌بخش را نشان دهند و با مهارت‌های ارتباطی، کیفیت رابطه را ارتقا دهند. مطالعاتی (۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴) نشان داده است که افراد دلبسته ایمن معمولاً بهتر ارتباط برقرار می‌کنند، روابط دوستانه با کیفیت بالاتری دارند و در مقایسه با گروه افراد نایمن صمیمیت و رضایت بیشتری در روابط خود دارند. همچنین افراد ایمن بیشتر از افراد نایمن خود افشایی می‌کنند که منجر به صمیمیت بیشتر در روابط دوستانه آن‌ها می‌شود درحالی‌که افراد مضطرب و اجتنابی که دیدگاه منفی نسبت به دیگران دارند، تمایل کمتری به خودافشایی دارند که منجر به سطح پایین‌تر صمیمیت

شرکت‌کنندگان با آگاهی کامل از فرآیند پژوهش وارد آن شوند. همچنین در زمینه رازداری و محرمانه بودن اطلاعات، از تمامی داده‌ها به صورت محرمانه استفاده شد.

از ۴۲۰ پرسشنامه تکمیل شده، ۴۳ نفر در پیش‌پردازش داده‌ها و به علت دارا نبودن شرایط پژوهش از جمله ازدواج مجدد، هم‌خانه بودن، ازدواج موقت، سن بالای ۴۵ سال از نمونه حذف شدند؛ تعداد ۳۷۸ نفر وارد تجزیه و تحلیل نهایی شدند. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از روش تحلیل معادلات ساختاری و با نرم افزارهای SPSS نسخه ۲۶ و AMOS نسخه ۲۴ انجام شد. برای جمع‌آوری داده‌های پژوهش حاضر از ابزارهای زیر استفاده شد.

پرسشنامه پیوند رابطه محور (RC-S): برای سنجش کیفیت رابطه زوجی از مقیاس پیوند رابطه محور استفاده شد که شامل سه عنصر حس تعلق، دوستی و صمیمیت است (۵). این پرسشنامه توسط گالون (Galovan) و همکاران در سال ۲۰۲۲ ساخته شده، شامل ۱۲ آیتم و در مقیاس طیف لیکرت از ۱ (اصلاً) تا ۷ (خیلی زیاد) نمره‌گذاری می‌شود. نمره بالاتر نشان‌دهنده کیفیت رابطه خوب است. سازندگان پرسشنامه، ضریب آلفای کرونباخ حس تعلق (۰/۸۸) برای مردان، ۰/۸۶ (برای زنان)، دوستی (۰/۹۰) برای مردان و ۰/۸۹ (برای زنان) و صمیمیت (۰/۹۰) برای مردان و ۰/۸۸ (برای زنان) گزارش کرده‌اند. روایی و اگرایی این مقیاس از طریق اجرای همزمان پرسشنامه‌های نشانگان افسردگی، تعهد و تعارض زوجی به ترتیب ۰/۳۳، ۰/۷۸ و ۰/۳۷- گزارش و مورد تایید قرار گرفت. با توجه به اینکه این پرسشنامه در ایران اعتباریابی نشده است، بدین منظور پرسشنامه به ترتیب با ترجمه به فارسی توسط دو متخصص زبان انگلیسی و دو متخصص روانشناسی و مشاوره و سپس، ترجمه برگردان به زبان انگلیسی، روایی ظاهری (صوری) و ترجمه‌های رفت و برگشتی، در مرحله بعد روایی محتوا با دو فرم شاخص روایی محتوا و نسبت روایی محتوا بررسی شد. آلفای کرونباخ این پرسشنامه ۰/۹۵۴ به دست آمد و نتایج تحلیل عاملی تأییدی برآزش خوبی با داده‌ها نشان داد شد $\chi^2(2)=90/22$ ، $DF=36$ ، $RMSEA=0/06$ ، $x2/df=2/50$ ، $GFI=0/95$ ، $IFI=0/98$ ، $NFI=0/98$ ، $CFI=0/98$.

پرسشنامه تجارب روابط نزدیک- ساختارهای رابطه (ECR-RS): این پرسشنامه یک ابزار خود گزارشی است که برای ارزیابی الگوهای دلبستگی در انواع روابط نزدیک توسط فریلی (Fraley) و همکاران (۲۶) طراحی شده است.

با توجه به اینکه رفتارهای دفاعی و پیوند زناشویی برای فهم کیفیت رابطه زوجی متغیرهایی جدید در حوزه روابط زناشویی هستند و تا کنون در ایران تحقیقی در این زمینه انجام نشده است، همچنین خلأهای پژوهشی در دنیا که در مورد نقش میانجی مهارت‌های ارتباطی و رفتار دفاعی در زمینه دلبستگی و روابط بین زوجین وجود دارد؛ در پی افزایش آمار طلاق‌های قانونی و همچنین طلاق‌های عاطفی که در پی کاهش کیفیت رابطه در ایران رخ داده است، پژوهشگران حوزه‌های مختلف را به چاره‌اندیشی در مورد مسائل و مشکلات ازدواج، زناشویی و خانواده سوق داده است؛ بنابراین پژوهش حاضر با ارائه یک مدل ساختاری با هدف بررسی نقش میانجی کارشکنی در رابطه در پیش بینی کیفیت رابطه بر اساس دلبستگی انجام شد.

روش کار

پژوهش حاضر توصیفی-همبستگی به روش مدل‌یابی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری در این پژوهش کلیه افراد متأهل شهر تهران در پاییز سال ۱۴۰۲ بودند که با پرسشنامه آنالاین و روش نمونه‌گیری دردسترس از چهار مرکز روان‌شناسی در مناطق ۲، ۵ و ۱۳ انتخاب شدند. لینک پرسشنامه به افراد از طریق پیامک، ایمیل و فضاهای مجازی ارسال می‌شد. در مورد حجم نمونه از توصیه سرجنت (Sergent) (۲۴) بهره گرفته شد که الگوریتم و محاسبه‌گری را برای تعیین «حد کمینه‌ی» حجم نمونه در مطالعات مدل‌سازی معادلات ساختاری ارائه داده است که با در نظر گرفتن یک اندازه اثر ۰/۱۹، توان آزمون ۰/۸ و سطح آلفای ۰/۰۵، حجم توصیه‌شده برابر با ۴۲۰ نفر به دست آمد (۲۵). معیارهای ورود شامل: متأهل بودن، بازه سنی ۱۸ تا ۴۵ سال، داشتن رضایت در تکمیل پرسشنامه، حداقل یک سال از شروع زندگی مشترک گذشته باشد و معیارهای خروج شامل: داشتن تجربه ازدواج قبلی، ازدواج موقت و اقدام برای طلاق بود. این مقاله برگرفته از رساله دکتری مشاوره با شناسه اخلاق IR.UMA.REC.1402.058 از دانشگاه علوم پزشکی اردبیل است. در این پژوهش، اصول اخلاقی مورد توجه قرار گرفت تا اطمینان حاصل شود که حقوق و حریم شخصی شرکت‌کنندگان به‌طور کامل حفظ می‌شود. رضایت آگاهانه از تمامی شرکت‌کنندگان اخذ گردید؛ این رضایت با اطلاع دقیق از اهداف پژوهش، نحوه جمع‌آوری داده‌ها، و شرایط شرکت در مطالعه ارائه شد تا

را حله صادقی و همکاران

آلفای کرونباخ برای این سه خرده مقیاس به ترتیب ۰/۸۵، ۰/۶ و ۰/۷۵ و برای کل مقیاس ۰/۸۵ گزارش شده است، همچنین روایی واگرایی این مقیاس از طریق اجرای همزمان پرسشنامه‌های دلبستگی اجتنابی، اضطرابی و کیفیت رابطه ۰/۴۳، ۰/۳۴ و ۰/۳۷ - گزارش کردند (۱۸). با توجه به اینکه این پرسشنامه در ایران اعتباریابی نشده است، بدین منظور پرسشنامه به ترتیب با ترجمه به فارسی توسط دو متخصص زبان انگلیسی و دو متخصص روانشناسی و مشاوره و سپس، ترجمه برگردان به زبان انگلیسی، روایی ظاهری (صوری) و ترجمه‌های رفت و برگشتی، در مرحله بعد روایی محتوا با دو فرم شاخص روایی محتوا و نسبت روایی محتوا بررسی شد. به دلیل اینکه آلفای کرونباخ دشواری در اعتماد کردن ۰/۶ بود از تحلیل کنار گذاشته شد و فقط از خرده مقیاس‌های رفتارهای دفاعی و فقدان مهارت‌های ارتباطی استفاده شد؛ همچنین آلفای کرونباخ برای کل مقیاس ۰/۷۹۸، برای خرده مقیاس رفتارهای دفاعی ۰/۸۷۶ و برای خرده مقیاس فقدان مهارت‌های ارتباطی ۰/۷۶۳ به دست آمد؛ نتایج تحلیل عاملی تأییدی برآزش خوبی با داده‌ها نشان داد شد ($\chi^2=90/86$, $DF=40$, $RMSEA=0/058$, $2/df=2/27$, $GFI=0/96$, $NFI=0/93$, $CFI=0/96$).

در بخش آمار توصیفی از میانگین، انحراف استاندارد فراوانی و درصد استفاده شد. در بخش استنباطی از آزمون همبستگی پیرسون و نیز به منظور بررسی مدل از مدل‌سازی معادلات ساختاری با روش بوت استرپینگ استفاده شد. سطح معناداری در آزمون‌ها ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

یافته‌ها

توصیف جمعیت شناختی نمونه‌های پژوهشی (۳۷۸ نفر) نشان داد که سن شرکت‌کنندگان با دامنه ۲۳ تا ۴۵ سال، ۶۳/۴ درصد زنان و ۳۶/۶ درصد را مردان تشکیل می‌دادند. ۶۲/۵ درصد افراد دارای فرزند و ۳۷/۵ درصد بدون فرزند، ۵/۴ درصد داروهای روان‌پزشکی مصرف کرده و ۵۲/۶ از خدمات روان‌درمانی مراکز مشاوره بهره برده‌اند. ۱۶/۱ درصد دارای تحصیلات زیر دیپلم و دیپلم، ۸/۱ درصد کاردانی، ۳۸/۴ درصد کارشناسی، ۲۷ درصد کارشناسی ارشد و ۹/۳ درصد دکترا هستند. در ادامه به منظور گزارش یافته‌های توصیفی پژوهش حاضر، جدول ۱ شاخص‌های میانگین، انحراف معیار، چ.لگی و کشیدگی هر یک از متغیرهای پژوهش و مولفه‌های مربوط به آن‌ها را نشان داده است.

دارای ۹ آیت‌م است که برای ارزیابی سبک‌های دلبستگی با توجه به ۴ حوزه یعنی (مادر، پدر، همسر یا نامزد، بهترین دوست) کاربرد دارد. دو زیرمقیاس دارد: دلبستگی اجتنابی (آیت‌های ۱ تا ۶) و دلبستگی اضطرابی (آیت‌های ۷ تا ۹). هر حوزه‌ی رابطه در طیف ۷ امتیازی از ۱ (کاملاً مخالفم) تا ۷ (کاملاً موافقم) نمره‌گذاری می‌شود. هر فرد نمره‌ای بین (۶-۴۲) در بعد اجتنابی و (۳-۲۱) در بعد اضطرابی کسب می‌کند و ۴ سؤال اول به‌طور معکوس نمره‌گذاری می‌شود. نمرات بالاتر نشان‌دهنده مقدار بیشتر از دلبستگی ناایمن در هر حوزه رابطه است. آلفای کرونباخ محاسبه‌شده توسط طراحان پرسشنامه ۰/۸۲ برای دلبستگی اضطرابی و ۰/۸۱ برای دلبستگی اجتنابی به دست آمد. فریلی و همکاران (۲۶) برای روایی همگرا از پرسشنامه‌های مشابه مثل پرسشنامه دلبستگی بزرگسال و نسخه اصلی (ECR) استفاده کردند و همبستگی آن را متوسط تا بالا (حدود ۰/۵۰ تا ۰/۷۰) بین ابعاد اجتنابی و اضطرابی (ECR-RS) گزارش کردند. همچنین آلفای کرونباخ هر دو بعد اجتنابی و اضطرابی در محدوده ۰/۷۰ تا ۰/۹۰ قرار دارد که نشان‌دهنده پایایی قابل قبول این پرسشنامه است. پایایی بازآزمایی هم در حدود ۰/۵۰ تا ۰/۷۵ قرار دارد که نشان می‌دهد نمرات دلبستگی اجتنابی و اضطرابی در طول زمان نسبتاً پایدار هستند. یافته‌های موریرا (Moreira) و همکاران (۲۷) پایایی و روایی سازه مناسبی را نشان داد. این پرسشنامه در ایران توسط پورآوری و همکاران (۲۸)، آلفای کرونباخ بالاتر از ۰/۷۰ و ضریب بازآزمایی در طی دو هفته برای دلبستگی اجتنابی (۰/۷۱) و برای دلبستگی اضطرابی (۰/۷۳) گزارش شده است. روایی پرسشنامه را با استفاده از مقیاس افسردگی برای دلبستگی اضطرابی و اجتنابی به ترتیب ۰/۱۹ و ۰/۱۴ و مقیاس اضطراب به ترتیب ۰/۲۳ و ۰/۲۲ بدست آوردند. در این مطالعه آلفای کرونباخ برای دلبستگی اجتنابی ۰/۸۴ و برای دلبستگی اضطرابی ۰/۷۱ به دست آمد.

مقیاس کارشکنی در رابطه (SDB): این مقیاس در سال ۲۰۲۱ توسط پیل و کالتایانو برای سنجش نگرش‌ها و رفتارهای تخریب‌کننده (شکست‌دهنده) خود در رابطه طراحی شده است که فرد برای ممانعت از موفقیت، تلاش برای کنار گذاشته شدن یا توجیه شکست در رابطه بکار می‌گیرد. از ۱۲ آیت‌م و سه خرده مقیاس رفتارهای دفاعی، دشواری در اعتماد کردن و فقدان مهارت‌های ارتباطی تشکیل شده است. نمره‌گذاری در طیف ۷ درجه‌ای از بسیار مخالفم (۱) تا بسیار موافقم (۷) قرار دارد. ضریب

جدول ۱: آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر-مولفه	میانگین	انحراف معیار	چولگی	کشدگی
سبک دل بستگی اضطرابی	۸/۶۹	۴/۳۱	۰/۴۸	-۰/۵۶
سبک دل بستگی اجتنابی	۱۶/۴۰	۷/۶۱	۰/۸۸	۰/۳۳
رفتارهای دفاعی	۱۳/۶۷	۶/۷۵	۰/۴۰	-۰/۹۲۳
عدم مهارت های ارتباطی	۱۰/۶۶	۴/۸۲	۰/۴۵	۰/۴۲۸
کیفیت رابطه	۷۹/۳۶	۱۹/۷۰	-۱/۳۲	۱/۲۱

مورد بررسی قرار گرفت. آماره دوربین واتسون (۱/۷۵) در محدوده قابل قبول ۱/۵ تا ۲/۵ قرار داشت و نشان دهنده استقلال خطاها بود. آماره تولرانس و عامل تورم واریانس برای تمامی متغیرهای پیش بین عددی کمتر از ۱۰ بود که حاکی از عدم هم خطی متغیرها بود. در جدول ۲ ضرایب همبستگی پیرسون متغیرهای پژوهش ذکر شده است.

برای بررسی نرمال بودن توزیع متغیرهای پژوهش، از شاخص های چولگی و کشیدگی استفاده گردید. جدول ۱ نشان داد تمامی متغیرها و مولفه ها در بازه +۲ تا -۲ قرار دارند. در نتیجه از مفروضه نرمال بودن توزیع داده های متغیرها تبعیت می کنند. به منظور تحلیل داده ها، ابتدا به بررسی مفروضه های اساسی تحقیق می پردازیم. قبل از انجام تحلیل، استقلال خطاها و هم خطی متغیرهای پیش بین

جدول ۲: ضرایب همبستگی پیرسون

متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵
۱. دل بستگی اجتنابی	-				
۲. دل بستگی اضطرابی	** ۰/۶۶	-			
۳. رفتار دفاعی	** ۰/۶۹	** ۰/۶۷	-		
۴. عدم مهارت های ارتباطی	** ۰/۲۸	** ۰/۴۷	** ۰/۴۰	-	
۵. کیفیت رابطه زوجی	** -۰/۷۴	** -۰/۴۷	** -۰/۶۶	** -۰/۱۲	-
	** P < .۰۱				

نرم افزار AMOS ابتدا مدل اندازه گیری پژوهش اجرا و بر اساس قواعد آماری مورد بررسی قرار گرفت. بارهای عاملی همه متغیرها بزرگتر از ۰/۵ بودند و شاخص های روایی و پایایی ارزیابی شدند که در جدول زیر قابل مشاهده است.

همان طور که در جدول ۱ مشاهده می شود، بین دل بستگی اجتنابی ($r = -0.74$)، دل بستگی اضطرابی ($r = -0.47$)، رفتار دفاعی ($r = -0.66$) و مهارت های ارتباطی ($r = 0.44$) با کیفیت رابطه زوجی در سطح 0.001 رابطه معناداری وجود داشت. در

جدول ۳: شاخص های پایایی و روایی مدل اندازه گیری

متغیر	CR	AVE	ASV	MSV	دل بستگی اجتنابی	دل بستگی اضطرابی	رفتارهای دفاعی	عدم مهارت	کیفیت رابطه
دل بستگی اجتنابی	۰/۸۷	۰/۵۹	۰/۴۲	۰/۵۸	۰/۸۳				
دل بستگی اضطرابی	۰/۸۲	۰/۶۲	۰/۲۶	۰/۵۰	۰/۵۵	۰/۷۸			
رفتارهای دفاعی	۰/۸۶	۰/۶۰	۰/۴۱	۰/۵۷	۰/۷۱	۰/۷۱	۰/۷۸		
عدم مهارت	۰/۸۰	۰/۵۷	۰/۱۲	۰/۲۲	۰/۴۳	۰/۰۹	۰/۲۷	۰/۷۵	
کیفیت رابطه	۰/۹۶	۰/۶۹	۰/۴۲	۰/۶۸	۰/۸۳	-۰/۴۷	-۰/۷۵	-۰/۴۷	۰/۸۳

عبارت است از: (AVE) بزرگتر از میانگین واریانس مشترک (MSV) و بزرگتر از حداکثر واریانس مشترک (ASV) باشد (۲۹). همان طور که در جدول ۲ ملاحظه می شود تمامی شروط روایی همگرا و روایی واگرا برقرار است. همچنین

شروط لازم برای بررسی روایی همگرا عبارت است از: پایایی اشتراکی (CR) بزرگتر از ۰/۷ باشد، میانگین واریانس استخراج شده (AVE) بزرگتر از ۰/۵ باشد و (CR) بزرگتر از (AVE) باشد. همچنین شروط لازم برای روایی واگرا یا تشخیصی

را حله صادقى و همكاران

به ماتريس همبستگى در جدول ۳ جذر AVE هر متغير از سطر و ستونى كه در آن قرار دارد بيشتتر است؛ بنابراین آزمون فورنل-لاركر برقرار است.

از شاخص‌هاى ديگر بررسى روايى واگرا استفاده از ماتريس فورنل-لاركر مى‌باشد، بدین‌صورت كه جذر میانگین واریانس استخراج شده (AVE) هر متغير مكنون باید از همبستگى آن متغير با متغيرهاى ديگر بيشتتر باشد. با توجه

جدول ۴: شاخص‌هاى برازندگى برای الگوهاى تدوين شده و الگوى نهايى

شاخص‌هاى الگو	X ²	DF	X ² /DF	GFI	IFI	CFI	RMSEA
مدل تدوين شده	۱۰۲۱/۹۵	۳۱۵	۳/۲۴	۰/۸۳	۰/۹۱	۰/۹۱	۰/۰۷
مدل اصلاحى	۶۳۶/۹۲	۳۰۰	۲/۱۲	۰/۸۹	۰/۹۶	۰/۹۶	۰/۰۵
مدل استقلال	۸۹۲۲/۵	۳۵۱	۲۵/۴	۰/۱۴	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۲۴

برخوردار شدند. بر این اساس شاخص برازندگى X²/DF مقادير كوچك‌تر از ۳ حاكى از برآزش عالى مدل مى‌باشد. برای شاخص‌هاى IFI، GFI و CFI مقدار نزديك به ۰/۹۰ و بالاتر به‌عنوان برآزش نيکویی خوب تلقى مى‌شود. در ارتباط با شاخص RMSEA مقادير نزديك به ۰/۰۵ يا کمتر نشان‌دهنده برآزش خوب مدل است كه با اعمال اصلاحات این شاخص به مقدار ۰/۰۵۳ رسيد كه نشان‌دهنده برآزش عالى مدل است.

برای اجرای مدل معادلات ساختارى ابتدا لازم است شاخص‌هاى برآزش مدل بررسى شود. بدین‌منظور شاخص‌هاى برازندگى و مقدار آن در جدول ۴ آورده شده است. نتایج حاكى از آن بود كه مقادير بعضى از شاخص‌هاى برازندگى الگوى اوليه نیاز به اصلاحات و بهبود دارد، برای این منظور با توجه به شاخص‌هاى اصلاحى در خروجى AMOS 24 مسيرهاى كوواريانس پیشنهادى به مدل اضافه شد. پس از اصلاح مدل همه شاخص‌ها از برازندگى عالى

جدول ۵: ضرایب مسيرهاى مستقيم مدل ساختارى پژوهش

فرضيه	B	β	مقدار P	آماره t
دلبستگى اجتنابى ← رفتارهاى دفاعى	۰/۶۲	۰/۴۷	۰/۰۰۱	۷/۷۰
دلبستگى اضطرابى ← رفتارهاى دفاعى	۰/۳۶	۰/۴۵	۰/۰۰۱	۷/۸۹
دلبستگى اجتنابى ← عدم مهارت‌هاى ارتباطى	۰/۴۸	۰/۵۶	۰/۰۰۱	۷/۰۸
دلبستگى اضطرابى ← عدم مهارت‌هاى ارتباطى	۰/۱۱	۰/۲۱	۰/۰۰۲	-۳/۰۶
رفتارهاى دفاعى ← کیفیت رابطه	-۰/۴۰	-۰/۴۴	۰/۰۰۱	-۵/۹۴
عدم مهارت‌هاى ارتباطى ← کیفیت رابطه	-۰/۱۸	-۰/۱۳	۰/۰۰۱	-۳/۲۰
دلبستگى اجتنابى ← کیفیت رابطه	-۰/۶۵	-۰/۵۴	۰/۰۰۱	-۷/۶۰
دلبستگى اضطرابى ← کیفیت رابطه	۰/۱۱	۰/۱۵	۰/۰۰۴	۲/۸۹

به‌صورت معنادارى بر کیفیت رابطه زوجى تأثیر داشته باشند. در متغير ملاك رفتارهاى دفاعى، دلبستگى اجتنابى با میزان ۰/۶۲ و دلبستگى اضطرابى با میزان ۰/۳۶ بر رفتارهاى دفاعى تأثیر مستقيم و مثبتى داشته باشند؛ همچنين در متغير ملاك عدم مهارت‌هاى ارتباطى، دلبستگى اجتنابى با میزان ۰/۴۵ و دلبستگى اضطرابى با میزان -۰/۱۱ بر عدم مهارت‌هاى ارتباطى تأثیر مستقيم و منفى داشته باشند.

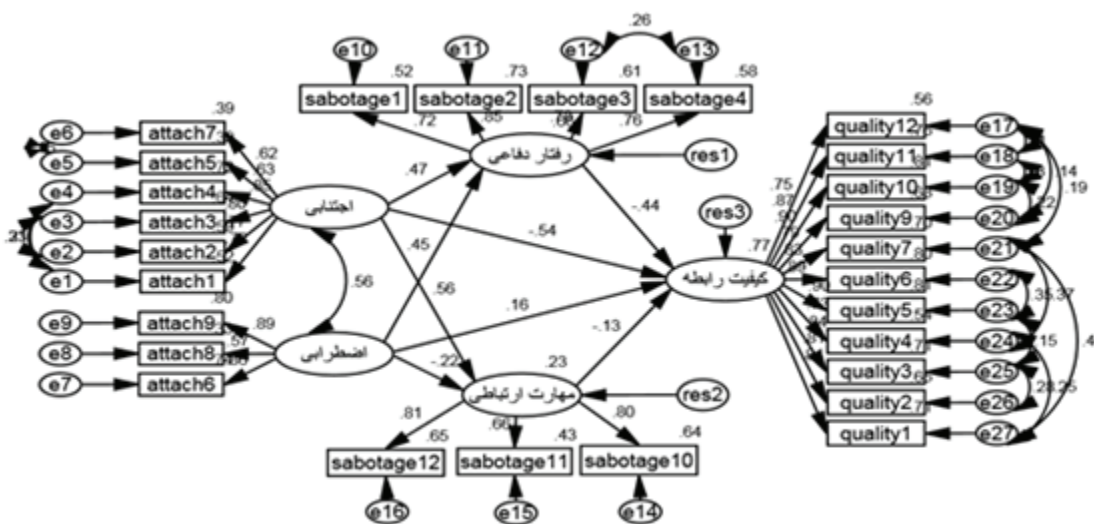
جدول ۵ ضرایب مسير مستقيم اثرات متغيرها در مدل به‌صورت مستقيم و غيرمستقيم نشان مى‌دهد. آماره t بزرگ‌تر از ۱/۹۶ است و تمامى متغيرها تأثیر معنی‌دارى ($P < ۰/۰۱$) بر متغيرهاى ملاك دارند. بر این اساس، متغيرهاى دلبستگى اجتنابى با میزان -۰/۶۵، دلبستگى اضطرابى با میزان ۰/۱۱، رفتارهاى دفاعى با میزان -۰/۴۰ و عدم مهارت‌هاى ارتباطى با میزان -۰/۱۸ مى‌توانند

جدول ۶: نتایج تحلیل بوت استرپ

مسیر غیرمستقیم	β	حد پایین	حد بالا	P	اثر کل
دلبستگی اجتنابی ← کیفیت رابطه	-۰/۳۳	-۰/۵۲	-۰/۱۹	۰/۰۰۱	-۰/۸۵
دلبستگی اضطرابی ← کیفیت رابطه	-۰/۱۲	-۰/۲۳	-۰/۰۴	۰/۰۰۲	-۰/۱۱

اساس، اثر میانجی رفتارهای دفاعی و عدم مهارت‌های ارتباطی بر رابطه بین سبک‌های دلبستگی و کیفیت رابطه تأیید می‌شود. در ادامه مدل ساختاری پژوهش با استفاده از ضرایب استاندارد در شکل ۱ ارائه شده است که نشان می‌دهد رفتارهای دفاعی و عدم مهارت‌های ارتباطی در رابطه بین سبک‌های دلبستگی و کیفیت رابطه نقش میانجی دارند.

بر اساس محاسبات انجام‌شده فاصله اطمینان معنی‌داری از روش بوت استرپ برای بررسی نقش میانجی متغیرهای رفتارهای دفاعی و عدم مهارت‌های ارتباطی در رابطه سبک‌های دلبستگی (اجتنابی و اضطرابی) به ترتیب برابر با (-۰/۳۳، -۰/۱۲) و (-۰/۵۲، -۰/۲۳) به دست آمد که اگر فاصله اطمینان صفر را در برنگیرد، فرض بر این است که اثر غیرمستقیم به‌صورت معناداری وجود دارد. بر این

شکل ۱: مدل نهایی پژوهش با ضرایب استاندارد

اولین واحد حضور یک تهدید است. اگر این تهدید ادراک شود، واحد دوم فعال می‌شود که در دسترس بودن نمادهای دلبستگی (همسر فرد) را برای مراقبت و حمایت بررسی و ارزیابی می‌کند. اگر نمادهای دلبستگی حمایت موردنظر را ارائه دهند، افراد احساس امنیت می‌کنند و فرایند گسترش و ساختن، مرز دل‌بستگی‌شان با ارائه‌دهندگان مراقبت تقویت می‌کنند (۱۰). این وضعیت منجر به تشکیل پیوندهای صمیمی و عمیقاً همبسته با دیگران منجر می‌شود. اگر از دسترس بودن نماد دلبستگی اطمینان حاصل نشود، سیستم بیش‌فعال یا غیرفعال آغاز می‌شود. اولی دلبستگی اضطرابی را تقویت می‌کند و دومی دلبستگی اجتنابی. افراد اجتنابی تمایل دارند که صمیمیت را بی‌ارزش کنند، درحالی‌که افراد اضطرابی درخواست صمیمیت بیش‌ازحد دارند. دلبستگی نایمن بر پیامدهای رابطه مانند صمیمیت و

بحث

پژوهش حاضر با هدف تعیین نقش میانجی کارشکنی در رابطه در پیش‌بینی کیفیت رابطه بر اساس سبک‌های دلبستگی اجتنابی و اضطرابی انجام شد. یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که دلبستگی اجتنابی و دلبستگی اضطرابی رابطه منفی با کیفیت رابطه زوجی دارد، به عبارتی وقتی افراد دلبستگی نایمن داشته باشند به احتمال بیشتری کیفیت رابطه آن‌ها پایین خواهد بود و این تأثیر در رابطه دلبستگی اجتنابی و کیفیت رابطه بیشتر بود؛ این یافته همسو با برخی از پژوهش‌های انجام شده است (۹، ۳۰ و ۳۱). در تبیین این فرضیه می‌توان به مدل فعال‌سازی و عملکرد نظام دلبستگی بزرگسالان میکولینسر (Mikulincer) اشاره کرد؛ نظام دلبستگی شامل سه واحد نظارت و ارزیابی است.

دارد و افراد دارای این مهارت‌ها رابطه باکیفیت‌تری را گزارش کرده‌اند. پژوهش‌ها نشان داده است بزرگسالان با دلبستگی ایمن مهارت‌های ارتباطی و توانایی برقرار رابطه صمیمی رضایت‌بخش را نسبت به همسر خود دارند؛ افراد با دلبستگی اجتنابی تمایلی به برقراری روابط طولانی‌مدت ندارند و از مهارت‌های ارتباطی و اجتماعی بی‌بهره‌اند، همچنین افراد با دلبستگی اضطرابی از طرد شدن و رهاشدگی توسط نزدیکان خود هراس دارند، با توجه به اشتیاقی که به برقراری رابطه صمیمانه دارند اما آن را به گونه‌ای نامناسب انجام می‌دهند. این افراد رفتار و آشتی‌های عاطفی هیجانی خود را به طرف مقابل نسبت می‌دهند (۱۲، ۱۵، ۳۲) و در درک پیام‌های کلامی و غیر کلامی، توانایی دریافت و ارسال پیام‌های واضح ارتباطی، توانایی درک همسر خود دشواری دارند (۳۳). نتایج همچنین نشان داد که عدم مهارت‌های ارتباطی نقش میانجی در رابطه دلبستگی نایمن و کیفیت رابطه زوجی دارد. به نظر می‌رسد با افزایش دلبستگی نایمن اضطرابی و اجتنابی، مهارت‌های ارتباطی کاهش یافته و در نتیجه کیفیت رابطه زوجی کاهش پیدا می‌کند؛ از طرفی رابطه بین دلبستگی اجتنابی، دلبستگی اضطرابی، مهارت‌های ارتباطی و کیفیت رابطه پیچیده و چندوجهی است (۳۴).

نتیجه گیری

یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که سبک‌های دلبستگی نایمن، شامل دلبستگی اضطرابی و اجتنابی، نقش مهمی در کاهش کیفیت رابطه زوجی دارند. این سبک‌های دلبستگی با افزایش رفتارهای دفاعی و کاهش مهارت‌های ارتباطی، بر تعاملات زناشویی تأثیر منفی می‌گذارند و موجب تضعیف صمیمیت و درک متقابل بین زوجین می‌شوند. همچنین، نقش میانجی‌گری رفتارهای دفاعی و ضعف در مهارت‌های ارتباطی در رابطه میان دلبستگی نایمن و کیفیت رابطه زوجی برجسته است. بر این اساس، توجه به سبک‌های دلبستگی در بهبود کیفیت رابطه زوجی و مدیریت تعارضات میان زوجین ضروری به نظر می‌رسد. از محدودیت‌های پژوهش حاضر می‌توان به محدودیت مطالعه به نمونه شهر تهران اشاره کرد که تعمیم‌پذیری نتایج را با مشکل روبرو می‌سازد. همچنین ماهیت خودگزارشی مجموعه داده‌ها به خصوص شیوه ارسال لینک پرسشنامه‌ها به صورت آنلاین که سوگیری‌ها و

رضایت در رابطه تأثیر می‌گذارند (۱۴، ۱۳)؛ بنابراین دلبستگی نایمن افراد وارد رابطه شده و پژوهشگران نشان داده‌اند که دلبستگی اجتنابی و اضطرابی بر ایجاد صمیمیت و رضایت از رابطه تأثیر منفی می‌گذارند (۳۱).

از نتایج دیگر این پژوهش این بود که دلبستگی بر رفتارهای دفاعی تأثیر مثبتی داشت، به عبارتی افراد با دلبستگی نایمن اجتنابی و اضطرابی به احتمال بیشتری از رفتارهای دفاعی شامل تحقیر، انتقاد و سرزنش استفاده می‌کنند که همین به نوبه خود باعث کاهش کیفیت رابطه زوجی می‌گردد. این یافته با مطالعات سروف (Sroufe) و همکاران (۲۱)؛ میکولینسر (Mikulincer) و شاور (Shaver) (۱۰) و ارول (Erol) و ارث (Orth) (۲۲) همسو بود و آنرا می‌توان این گونه تبیین کرد که رفتارهای دفاعی زیرمجموعه الگوهای خودپرانگر در روابط صمیمانه است و یکی از انواع کارشکنی‌ها در رابطه و به عنوان محصولی از راهبردهای مخرب نشأت گرفته از سبک‌های دلبستگی در نظر گرفته می‌شود. سه بعد اصلی از کارشکنی‌ها شناسایی شده است؛ رفتار دفاعی قوی‌ترین الگوی مخرب رابطه است که مشخصه اصلی آن تحقیر کردن و رفتار تدافعی است و از این طریق بر کیفیت رابطه زوجی اثر می‌گذارد. همچنین افراد با سبک دلبستگی نایمن معمولاً از الگوهای مخرب در روابط صمیمانه استفاده می‌کنند. الگوهای ارتباطی در سبک دلبستگی نایمن شامل؛ بعد اول حمله به عنوان تلاشی نومیدانه برای جلب توجه شریک زندگی با هر هزینه‌ای توضیح داده می‌شود (۱۸)؛ علاوه بر این گاتمن (Gottman) و لونسون (Levenson) (۱۹) دریافتند تعارض (ابراز خشم، ارتباط ناکارآمد و منفی بودن) پیش‌بینی کننده قوی انحلال زناشویی است. بعد دوم فقدان مهارت‌های ارتباطی است، افراد ممکن است اطلاعات کمی در مورد چگونگی کارکرد رابطه یعنی انتظارات و چگونگی حفظ آن، داشته باشند که می‌تواند نتیجه الگوهای ضعیف گذشته و دوران کودکی مبتنی بر تعاملات ضعیف و نتایج منفی باشد (۲۳) و از همین طریق می‌تواند به صورت غیرمستقیم بر کیفیت رابطه زوجی در بزرگسالی تأثیر بگذارد.

در تحلیل یافته‌های پژوهش نتایج نشان داد که دلبستگی اجتنابی و دلبستگی اضطرابی بر مهارت‌های ارتباطی تأثیر منفی دارند، به این معنی که افرادی که دلبستگی نایمن دارند مهارت‌های ارتباطی ضعیفی دارند و از طرفی دیگر مهارت‌های ارتباطی تأثیر مثبتی بر کیفیت رابطه زوجی

مثل انتقاد، تحقیر و توهین کمک‌کننده خواهد بود.

سیاسگزارى

این پژوهش برگرفته از رساله دکتری در رشته مشاوره دانشگاه محقق اردبیلی شهر اردبیل با کد اخلاق IR.UMA.REC.1402.058 هست. بدین‌وسیله از تمامی کسانی که در اجرای این پژوهش مشارکت داشتند تشکر و قدردانی می‌شود.

تضاد منافع

این مقاله بدون هیچ‌گونه حمایت مالی انجام شده است. بین نویسندگان هیچ‌گونه تعارضی در منافع وجود نداشت و نویسندگان سهم یکسان در کلیه مراحل پژوهش داشتند.

Reference

- Gabb J, Aicken C, Di Martino S, Witney T, Lucassen M. More-than-relationship quality: A feminist new materialist analysis of relationship quality and the potential of digital couple interventions. *J Fam Theory Rev.* 2023 Dec;15(4):685-705. <https://doi.org/10.1111/jftr.12509>
- Umberson D, Thomeer MB. Family matters: Research on family ties and health, 2010 to 2020. *J Marriage Fam.* 2020 Feb;82(1):404-19. <https://doi.org/10.1111/jomf.12640>
- Nurhayati SR, Faturachman F, Helmi AF. Marital quality: A conceptual review. *Bul Psikol.* 2019;27(2):109-24. <https://doi.org/10.22146/buletinpsikologi.37691>
- Galovan AM, Schramm DG. Strong relationality and ethical responsiveness: A framework and conceptual model for family science. *J Fam Theory Rev.* 2018 Mar;10(1):199-218. <https://doi.org/10.1111/jftr.12238>
- Galovan AM, Carroll JS, Schramm DG, Leonhardt ND, Zuluaga J, McKenadel SE, et al. Satisfaction or connectivity? Implications from the strong relationality model of flourishing couple relationships. *J Marital Fam Ther.* 2022;48(3):883-907. <https://doi.org/10.1111/jmft.12559>
- McVey MD, Kasper JZ. Emotionally focused therapy with couples. In: *Marriage and Family Therapy: A Practice-Oriented Approach.* 2023 Dec 23:323.
- Yahya F, Halim NA, Yusoff NF, Ghazali NM, Anuar A, Jayos S. Adult attachment and parenting

ادارک نادرست از خود می‌تواند بر پاسخ شرکت‌کنندگان تأثیر بگذارد. در بررسی نماد دل‌بستگی فقط دل‌بستگی نسبت به همسر مورد توجه بود و نقش‌های جنسیتی زن و مرد و تفاوت‌های زنان و مردان مورد بررسی واقع نشد. با توجه به یافته‌های پژوهش پیشنهاد می‌گردد به اثرات دل‌بستگی اجتنابی و دل‌بستگی اضطرابی و تأثیر آن بر الگوهای ارتباطی که افراد در رابطه زوجی استفاده می‌کنند در برنامه‌های آموزشی ارتقای کیفیت رابطه زوجی یا زندگی زناشویی توجه شود. پیشنهاد می‌شود در مطالعات آینده ابزارهای مورد استفاده در پژوهش توسط زن و شوهر تکمیل شود تا اثرات زوجی مورد بررسی قرار گیرد. به‌عنوان مثال دل‌بستگی اجتنابی در شوهر چه تأثیری بر کیفیت رابطه در زن خواهد داشت. مداخلات مبتنی بر شواهدی که گاتمن برای زوجین طراحی کرده در راستای کاهش به‌کارگیری رفتارهای دفاعی

styles. *Int J Recent Technol Eng.* 2019;8(1):193-9.

- Momeñe J, Estévez A, Griffiths MD, Macía P, Herrero M, Olave L, et al. The impact of insecure attachment on emotional dependence on a partner: The mediating role of negative emotional rejection. *Behav Sci (Basel).* 2024;14(10):909. <https://doi.org/10.3390/bs14100909>
- Martins LB, Marengo LAS, Casalecchi JGS, de Almeida Figueiredo MJ, Silva Júnior MD. A systematic review of the relationship between marital satisfaction and adult's attachment styles: An evolutionary and cross-cultural perspective. *Trends Psychol.* 2023;1-27. <https://doi.org/10.1007/s43076-023-00325-4>
- Mikulincer M, Shaver PR. Attachment security and coping with existential concerns: Studying security dynamics in dyadic, group, sociopolitical, and spiritual/religious relationships. In: *The Psychology of Insecurity.* Routledge; 2023. p. 187-204. <https://doi.org/10.4324/9781003317623-14>
- Fitzgerald M, Esplin JA. Marital quality as a mechanism linking childhood abuse to mental health. *J Fam Issues.* 2023;44(6):1488-1507. <https://doi.org/10.1177/0192513X211059831>
- Khoo EE, Yueh RE. Attachment style, friendship quality and the mediating effect of communication skills in young adults' friendship: Literature review. *J Psikol Malays.* 2022;35(3):7-23. <https://doi.org/10.3991/ijim.v15i21.17811>
- Springstein T, Hamerling-Potts KK, Landa I, English T. Adult attachment and interpersonal emotion regulation motives in daily life. *Emotion.*

- 2023;23(5):1281. <https://doi.org/10.1037/emo0001169>
14. Bretaña I, Alonso-Arbiol I, Molero F, Pardo J. Avoidant attachment and own and perceived partner's conflict resolution in relationship satisfaction. *J Soc Pers Relat.* 2020;37(12):3123-38. <https://doi.org/10.1177/0265407520949697>
  15. Akrim A, Dalle J. Mobile phone and family happiness, mediating role of marital communication: An attachment theory perspective. *Int J Interact Mob Technol.* 2021;15(21):107. <https://doi.org/10.3991/ijim.v15i21.17811>
  16. Post RD. Self-sabotage among successful women. *Psychother Priv Pract.* 1988;6(3):191-205. https://doi.org/10.1300/J294v06n03_29
  17. Peel R, Caltabiano N, Buckby B, McBain K. Defining romantic self-sabotage: A thematic analysis of interviews with practicing psychologists. *J Relat Res.* 2019;10:e16. <https://doi.org/10.1017/jrr.2019.7>
  18. Peel R, Caltabiano N. The relationship sabotage scale: An evaluation of factor analyses and constructive validity. *BMC Psychol.* 2021;9:1-17. <https://doi.org/10.1186/s40359-021-00661-z>
  19. Gottman JM, Levenson RW. A two-factor model for predicting when a couple will divorce: Exploratory analyses using 14-year longitudinal data. *Fam Process.* 2002;41(1):83-96. <https://doi.org/10.1111/j.1545-5300.2002.40102000083.x>
  20. Lebow J, Snyder DK. Couple therapy in the 2020s: Current status and emerging developments. *Fam Process.* 2022;61(4):1359-85. <https://doi.org/10.1111/famp.12824>
  21. Sroufe LA, Carlson EA, Levy AK, Egeland B. The developmental roots of adult psychopathology: A developmental psychopathology perspective. *Annu Rev Clin Psychol.* 2019;15:93-119. <https://doi.org/10.1146/annurev-clinpsy-050718-095123>
  22. Erol RY, Orth U. Attachment and interpersonal conflict: The mediating role of anger and anxiety. *Pers Relatsh.* 2021;28(4):982-99. <https://doi.org/10.1111/pere.12421>
  23. Turan R, Yildirim İ. Turkish adaptation of the relationship sabotage scale: A validity and reliability study. *Turk Psychol Couns Guid J.* 2023;13(70):345-59. <https://doi.org/10.3991/ijim.v15>
  24. Westland JC. Lower bounds on sample size in structural equation modeling. *Electron Commer Res Appl.* 2010;9(6):476-87.
  25. Soper DS. A-priori sample size calculator for structural equation models [Software]. 2024. Available from: <https://www.danielsooper.com/statcalc>
  26. Fraley RC, Heffernan ME, Vicary AM, Brumbaugh CC. The experiences in close relationships—Relationship Structures Questionnaire: A method for assessing attachment orientations across relationships. *Psychol Assess.* 2011;23(3):615. <https://doi.org/10.1037/a0022898>
  27. Moreira H, Martins T, Gouveia MJ, Canavarro MC. Assessing adult attachment across different contexts: Validation of the Portuguese version of the Experiences in Close Relationships—Relationship Structures Questionnaire. *J Pers Assess.* 2015;97(1):22-30. <https://doi.org/10.1080/00223891.2014.950377>
  28. Pouravori M, Ghanbari ZM, Panaghi L. Validity, reliability and factor structure of close relationship experiences-relationship structure questionnaire (ECR-RS). *Thought Behav Clin Psychol.* 2014;9(31):47-56. Available from: <https://www.sid.ir/paper/878928/fa>
  29. Henseler J, Ringle CM, Sarstedt M. A new criterion for assessing discriminant validity in variance-based structural equation modeling. *J Acad Mark Sci.* 2015;43:115-35. <https://doi.org/10.1007/s11747-014-0403-8>
  30. Guzmán-González M, Contreras P, Casu G. Romantic attachment, unforgiveness and relationship satisfaction in couples: A dyadic mediation analysis. *J Soc Pers Relate.* 2020;37(10-11):2822-42. <https://doi.org/10.1177/0265407520940399>
  31. Constant E, Christophe V, Bodenmann G, Nandrino JL. Attachment orientation and relational intimacy: The mediating role of emotional competences. *Curr Psychol.* 2021;40:1374-85. <https://doi.org/10.1007/s12144-018-0062-x>
  32. Olyaei SS, Ghasemipour Y. Investigating the mediating role of communication skills in the relationship between attachment styles and marital burnout. *Fam Couns Psychother.* 2022;12(1):137-60. Available from: <https://dorl.net/dor/20.1001.1.22516654.1401.12.1.6.1>
  33. Tan K, Jarnecke AM, South SC. Social anhedonia, communication, and marital satisfaction in newlywed couples. *J Pers.* 2023;91(5):1239-52. <https://doi.org/10.1111/jopy.12798>
  34. Li XS, Wickle JS, Schraedel J, Yorgason J, James S. Relational communication as a moderator for links between family of origin adversity and marital satisfaction. *Fam Relate.* 2023;72(4):1955-73. <https://doi.org/10.1111/fare.12808>